

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS BESLUT (fjärde avdelningen)
den 6 maj 2003 *

I mål T-321/02,

Paul Vannieuwenhuyze-Morin, Grigny (Frankrike), företrädd av advokaten
G. Dupaigne,

sökande,

mot

Europaparlamentet, företrädd av H. Duintjer Tebbens och A. Caiola, båda i
egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

och

Europeiska unionens råd, företrädd av M.-C. Giorgi Fort, i egenskap av ombud,

svarande,

* Rättegångsspråk: franska.

angående en talan om delvis ogiltigförklaring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation)(EGT L 201, s. 37),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Tiili samt domarna P. Mengozzi och M. Vilaras,
justitiesekreterare: H. Jung,

följande

Beslut

Tillämpliga bestämmelser

- 1 Genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, s. 37, nedan kallat det omtvistade direktivet eller direktiv 2002/58) harmoniseras medlemsstaternas bestämmelser för att säkerställa ett likvärdigt skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet rätten till

integritet, när det gäller behandling av personuppgifter inom sektorn för elektronisk kommunikation, samt för att säkerställa fri rörlighet för sådana uppgifter samt för utrustning och tjänster avseende elektronisk kommunikation inom gemenskapen.

- 2 Direktiv 2002/58 preciserar och kompletterar för dessa ändamål Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, s. 31), och i direktivet föreskrivs vidare att bestämmelserna är avsedda att skydda berättigade intressen för de abonnenter som är juridiska personer.

- 3 I skäl 40 i direktiv 2002/58 anges följande:

”Åtgärder bör vidtas för att skydda abonnenterna mot intrång i integriteten genom icke begärda kommunikationer för direkt marknadsföring, i synnerhet i form av automatiska uppringningssystem, fax och elektronisk post, inklusive SMS-meddelanden. Dessa former av icke begärd kommersiell kommunikation kan å ena sidan vara relativt enkla och billiga att skicka, men å andra sidan kan de utgöra en börda och/eller en kostnad för mottagaren. I vissa fall kan dessutom deras volym medföra svårigheter för elektroniska kommunikationsnät och terminalutrustning. För sådana former av icke begärd kommunikation för direkt marknadsföring är det motiverat att kräva ett uttryckligt samtycke från mottagarna innan sådana kommunikationer skickas till dem. Inom den inre marknaden krävs det ett harmoniserat tillvägagångssätt för att säkerställa enkla bestämmelser för företag och användare inom hela gemenskapen.”

- 4 I de tre första punkterna i artikel 13 i direktiv 2000/58, som har rubriken "Icke begärd kommunikation", anges således följande:

"1. Användningen av automatiska uppringningssystem utan mänsklig medverkan (automatisk uppringningsutrustning), telefaxapparater (fax) eller elektronisk post för direkt marknadsföring får bara tillåtas i fråga om abonnenter som i förväg har gett sitt samtycke.

2. Utan hinder av punkt 1 får en fysisk eller juridisk person, som från sina kunder fått deras uppgifter om elektronisk adress för elektronisk post i samband med försäljning av en vara eller en tjänst, i enlighet med direktiv 95/46/EG, använda dessa uppgifter om elektronisk adress för direkt marknadsföring av sina egna, likartade varor eller tjänster, under förutsättning att kunderna klart och tydligt ges möjlighet att, kostnadsfritt och enkelt, motsätta sig sådan användning av uppgifter om elektronisk adress, när de samlas in och i samband med varje meddelande om kunden inte inledningsvis har motsatt sig sådan användning.

3. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att, kostnadsfritt, icke begärd kommunikation för direkt marknadsföring, som sker i andra fall än de som anges i punkterna 1 och 2, inte tillåts utan den berörda abonnentens samtycke eller till abonnenter som inte önskar få sådan kommunikation; vilken av dessa möjligheter som väljs skall avgöras enligt nationell lagstiftning."

Faktiska omständigheter och förfarande

- 5 Sökanden är Internetanvändare och har grundat hemsidan Internet-libre.net. Sökanden använder nätet för att spontant skicka ansökningar till möjliga arbetsgivare när han söker arbete, samt för att göra massutskick i syfte att presentera sig och sprida sina idéer. Dessa meddelanden presenteras som ett massutskick från Internet-libre i ärendedelen av meddelandet och åtföljs av en uppgift om hur man på ett lätt sätt gratis kan avsäga sig abonnemanget.

- 6 Sökanden har, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 22 oktober 2002, väckt förevarande talan.

- 7 Genom separata handlingar som inkom till förstainstansrättens kansli den 3 respektive den 5 december 2002 anförde parlamentet och rådet en invändning om rättegångshinder med stöd av artikel 114 i rättegångsreglerna. Sökanden inkom med ett yttrande om dessa invändningar den 17 februari 2003.

- 8 Genom handlingar som inkom till förstainstansrättens kansli den 13 respektive den 20 februari 2003 begärde Konungariket Spanien och kommissionen att få intervensera till stöd för svarandenas yrkanden i förevarande mål. Parterna har inte yttrat sig om dessa begäran.

Parternas yrkanden

9 Sökanden har i sin ansökan yrkat att förstainstansrätten skall

— förklara att ansökan kan tas upp till sakprövning,

— ogiltigförklara artikel 13.1 och 13.2 i direktiv 2002/58, samt artikel 13.3 i de delar som innehåller orden "inte tillåts utan den berörda abonnentens samtycke" och "vilken av dessa möjligheter som väljs skall avgöras enligt nationell lagstiftning",

— besluta om rättegångskostnaderna enligt gällande regler.

10 Genom sin invändning om rättegångshinder har parlamentet yrkat att förstainstansrätten skall

— fastställa att ansökan uppenbarligen skall avvisas,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

11 Genom sin invändning om rättegångshinder har rådet yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan genom beslut, eftersom det är uppenbart att den inte kan prövas i sak,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

12 I sitt yttrande rörande invändningarna om rättegångshinder har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla rådets och parlamentets invändningar om rättegångshinder,

— förklara att handläggningen av målet skall fortsätta.

Bedömning

13 Enligt artikel 114.1 i rättegångsreglerna kan förstainstansrätten, om en part begär det, meddela beslut i fråga om rättegångshinder, utan att pröva själva sakfrågan. Enligt artikel 114.3 skall återstoden av förfarandet vara muntligt om inte rätten bestämmer annat. Förstainstansrätten anser i det föreliggande fallet att den har fått tillräckliga uppgifter genom handlingarna i målet för att kunna fatta beslut i fråga om svarandenas begäran utan att inleda det muntliga förfarandet.

Parternas argument

- 14 Parlamentet och rådet har hävdats att det på grund av den omtvistade rättsaktens natur måste fastställas att det är uppenbart att talan inte kan tas upp till sakprövning. De anser att artikel 230 EG inte ger fysiska och juridiska personer rätt att väcka talan om ett direktivs giltighet hos gemenskapsdomstolarna (generaladvokat Geelhoeds förslag till avgörande inför domstolens dom av den 10 december 2002 i mål C-491/01, *British American Tobacco (Investments) och Imperial Tobacco*, REG 2002, s. I-11453, punkterna 49 och 50).
- 15 Parlamentet och rådet har tillagt att även om det är riktigt att en rättsakt enligt gemenskapsdomstolarnas praxis endast kan utgöra föremål för en talan om ogiltigförklaring efter det att dess innehåll i sak har prövats, varigenom dess rättsliga natur har kunnat klargöras, förhåller det sig i förevarande mål ända så att de omtvistade bestämmelserna i artikel 13 i det omtvistade direktivet är bestämmelser som på grund av sitt innehåll utgör regler av allmän karaktär och inte har sådana egenskaper som beslut riktade till fysiska eller juridiska personer har. Förevarande talan bör således avvisas redan på den grunden att formen av och innehållet i direktiv 2002/58 sammanfaller, och det är överflödigt att pröva frågan huruvida sökanden är direkt och personligen berörd av det omtvistade direktivet.
- 16 Parlamentet och rådet har i andra hand gjort gällande att sökanden varken är direkt eller personligen berörd av de omtvistade bestämmelserna i direktiv 2002/58. För det första kan det omtvistade direktivet inte i sig direkt påverka sökandens rättsliga situation i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG. Direktivet kan dessutom inte ha någon direkt verkan förrän efter den fastställda tidpunkten för dess införlivande med medlemsstaternas nationella rättsordningar, i förevarande fall den 31 oktober 2003, och för det fall att dessa medlemsstater då inte införlivat direktivet. För det andra är det uppenbart att sökanden inte är personligen berörd av det omtvistade direktivet, eftersom han befinner sig i samma situation som samtliga övriga yrkesmässiga Internet-användare.

- 17 Sökanden har först och främst anförts att det förhållandet att direktiv 2002/58 faktiskt är en rättsakt med allmän giltighet och inte ett individuellt beslut som fattats i form av ett direktiv inte kan utgöra hinder för att ta upp förevarande talan till prövning i sak. Enligt sökanden skall artikel 230 fjärde stycket EG tolkas mot bakgrund av de allmänna rättsprinciper som är gemensamma för medlemsstaterna i Europeiska unionen och av artiklarna 6 och 13 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950, vilka regler garanterar alla medborgare en rätt till domstolsprövning. I förevarande fall har sökanden inte någon annan möjlighet att väcka talan mot de omtvistade bestämmelserna i det omtvistade direktivet i nationella domstolar, eftersom nämnda bestämmelser enligt sökanden inte kräver några nationella tillämpningsåtgärder eller i vart fall endast kräver sådana tillämpningsåtgärder som man inte kan väcka talan mot vid nämnda domstolar.
- 18 Med hänsyn till dessa överväganden har sökanden, med hänvisning till första instansrättens dom av den 3 maj 2002 i mål T-177/01, Jégo-Quére mot kommissionen (REG 2002, s. II-2365), punkt 51, därefter gjort gällande att en fysisk eller juridisk person skall anses beröras personligen av en gemenskapsrättslig bestämmelse med allmän giltighet som berör honom direkt, om bestämmelsen inverkar på hans rättsliga ställning på ett bestämt och omedelbart sätt genom att hans rättigheter begränsas eller genom att han åläggs skyldigheter. Så är fallet i förevarande mål, eftersom sökanden från och med den 31 oktober 2003 kommer att vara skyldig att skicka en rekommenderad försändelse till var och en av sina adressater innan han gör något massutskick och därmed kommer att få det mycket svårt att utveckla sin verksamhet. Av denna anledning är det inte relevant för bedömningen hur många andra personer som också påverkas, eller kan påverkas, av de omtvistade bestämmelserna, och inte heller vilken situation som dessa personer befinner sig i.
- 19 Sökanden har slutligen tillagt att han dessutom är direkt berörd av de omtvistade bestämmelser som inte kräver några kompletterande åtgärder, vare sig på gemenskapsnivå eller på nationell nivå, för att få verkan gentemot honom. Inte någon bestämmelse innebär för övrigt att det är förbjudet att pröva om det omtvistade direktivet är olagligt före det att fristen för införlivande av det har löpt ut.

Förstainstansrättens bedömning

- 20 Enligt artikel 230 fjärde stycket EG får "[v]arje fysisk eller juridisk person... väcka talan mot ett beslut som är riktat till honom eller mot ett beslut som, även om det utfärdats i form av en förordning eller ett beslut riktat till en annan person, direkt och personligen berör honom".
- 21 Även om det i artikel 230 fjärde stycket EG inte uttryckligen sägs något om att en talan om ogiltigförklaring av ett direktiv som väcks av enskilda kan upptas till sakprövning, framgår det av rättspraxis att enbart detta förhållande inte är tillräckligt för att en sådan talan skall avvisas (förstainstansrättens dom av den 17 juni 1998 i mål T-135/96, UEAPME mot rådet, REG 1998, s. II-2335, punkt 63, förstainstansrättens beslut av den 10 september 2002 i mål T-223/01, Japan Tobacco och JT International mot parlamentet och rådet, REG 2002, s. II-3259, punkt 28). Gemenskapsinstitutionerna kan inte heller kringgå det rättsliga skydd som denna fördragsbestämmelse ger enskilda endast genom att välja en viss form för en viss rättsakt (förstainstansrättens beslut av den 14 januari 2002 i mål T-84/01, Association contre l'heure d'été mot parlamentet och rådet, REG 2002, s. II-99, punkt 23, och i det ovannämnda målet Japan Tobacco och JT International mot parlamentet och rådet, punkt 28). Det skall således prövas om det omtvistade direktivet inte utgör ett beslut som direkt och personligen berör sökanden, i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG.
- 22 I förevarande mål står det klart att direktiv 2002/58 faktiskt utgör en normativ rättsakt. Reglerna i direktivet, särskilt artikel 13.1, 13.2 och 13.3 med bestämmelser syftande till att reglera oönskad elektronisk kommunikation, är nämligen formulerade på ett allmänt sätt, är tillämpliga på situationer som fastställts objektivt och som medför rättsliga verkningar för en personkrets som anges på ett allmänt och abstrakt sätt, närmare bestämt varje fysisk eller juridisk person som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster eller varje person som använder sig av eller abonnerar på dessa tjänster.

- 23 Det förhållandet att den omtvistade rättsakten till sin natur är av normativ art och inte utgör något beslut i den mening som avses i artikel 249 EG är emellertid inte i sig tillräckligt för att det skall kunna uteslutas att sökanden kan väcka talan om ogiltigförklaring av rättsakten.
- 24 Under vissa omständigheter kan nämligen även en normativ rättsakt som är tillämplig på samtliga berörda ekonomiska aktörer beröra vissa av dessa aktörer personligen och direkt (domstolens dom av den 16 maj 1991 i mål C-358/89, Extramet Industrie mot rådet, REG 1991, s. I-2501, punkt 13, och av den 18 maj 1994 i C-309/89, Codorniu mot rådet, REG 1994, s. I-1853, punkt 19, svensk specialutgåva, volym 15, s. 141, och beslut i det ovannämnda målet Japan Tobacco och JT International mot parlamentet och rådet, punkt 29.
- 25 Härav följer att talan inte skall avvisas på den avvisningsgrund som avser att den omtvistade rättsakten är av normativ karaktär, och att det således skall prövas om sökanden är personligen och direkt berörd av det omtvistade direktivet.
- 26 I detta avseende skall det erinras om att enligt fast rättspraxis kan en annan person än den som en rättsakt är riktad till endast påstå sig vara personligen berörd i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG om denna rättsakt drabbar honom på grund av vissa egenskaper som är speciella för honom eller på grund av en faktisk situation som särskiljer honom i förhållande till varje annan person och härigenom försätter honom i en ställning som motsvarar den som gäller för en person som en rättsakt är riktad till (se domstolens dom av den 15 juli 1963 i mål 25/62, Plaumann mot kommissionen, REG 1963, s. 197 och s. 223, svensk specialutgåva, volym 1, s. 181, förstainstansrättens dom i det ovannämnda målet UEAPME mot rådet, punkt 69, och beslut i det ovannämnda målet Association contre l'heure d'été mot parlamentet och rådet, punkt 24).
- 27 Domstolen har nyligen, med användning av en formulering som är identisk med den som återfinns i punkt 26 ovan, på nytt erinrat om detta villkor för upptagande till sakprövning av en talan som en fysisk eller juridisk person har väckt i dom av den 25 juli 2002 i mål C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores mot rådet (REG 2002, s. I-6677), punkt 36.

- 28 Såsom redan angetts är nämligen de i förevarande mål aktuella reglerna i det omtvistade direktivet, särskilt artikel 13.1, 13.2 och 13.3 om reglering av önskad elektronisk kommunikation, formulerade på ett allmänt sätt. Reglerna är vidare tillämpliga på situationer som fastställts objektivt och som medför rättsliga verkningar för en personkrets som anges på ett allmänt och abstrakt sätt, närmare bestämt personer som tillhandahåller elektroniska kommunikations-tjänster och personer som använder sig av eller abonnerar på dessa tjänster.
- 29 Härav följer att direktiv 2002/58 endast berör sökanden i hans objektiva egenskaper av Internetanvändare, på samma sätt som samtliga övriga yrkesmässiga användare av nätet.
- 30 Denna slutsats påverkas inte av sökandens argument (se punkterna 17 och 18 ovan) att han, med hänsyn till att han enligt egen uppgift inte kan väcka talan i nationell domstol och i syfte att säkerställa sin rätt till ett effektivt domstols-skydd, skall anses vara personligen berörd av de omtvistade bestämmelserna i det omtvistade direktivet, på grund av att de på ett bestämt och omedelbart sätt inverkar på hans rättsliga ställning genom att hans rättigheter begränsas eller att han åläggs skyldigheter i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG, såsom den tolkats i domen i det ovannämnda målet *Jégo-Quére* mot kommissionen. Mot bakgrund av domen i det ovannämnda målet *Unión de Pequeños Agricultores* mot rådet (punkterna 43 och 44), kan det nämligen konstateras att dessa argument saknar grund och inte kan godtas.
- 31 Förstainstansrätten godtar inte heller sökandens argument att det vid bedömningen av huruvida förevarande talan kan tas upp till sakprövning inte, i enlighet med punkt 51 i domen i det ovannämnda målet *Jégo-Quére* mot kommissionen, är relevant hur många andra personer som också påverkas, eller kan påverkas, av de omtvistade bestämmelserna i artikel 13 i det omtvistade direktivet, och inte heller vilken situation som dessa personer befinner sig i. Det kan nämligen konstateras att sökanden, i samband med att han hävdade att dessa överväganden

inte är relevanta för frågan om vem rättsakten riktar sig till, varken har påstått eller visat att artikel 13 i direktiv 2002/58 drabbar honom — på sådant sätt som avses i den rättspraxis som anges i punkterna 26 och 27 ovan — på grund av vissa egenskaper som är speciella för honom eller på grund av en faktisk situation som särskiljer honom i förhållande till varje annan person och härigenom försätter honom i en ställning som motsvarar den som gäller för en person som en rättsakt är riktad till.

- 32 Av övervägandena ovan följer att sökanden inte kan anses vara personligen berörd av de omtvistade bestämmelserna i det omtvistade direktivet. Eftersom sökanden inte uppfyller ett av de krav för upptagande till sakprövning som anges i artikel 230 fjärde stycket EG, är det inte nödvändigt att pröva svarandenas argument att sökanden inte är direkt berörd av samma bestämmelser.
- 33 Härav följer att talan skall avvisas.
- 34 Mot denna bakgrund saknas anledning att pröva Konungariket Spaniens och kommissionens begäran om att få intervensera i målet.

Rättegångskostnader

- 35 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom sökanden har tappat målet, skall sökanden förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i enlighet med parlamentets och rådets yrkanden.

På dessa grunder fattar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande beslut:

- 1) **Talan avvisas.**

- 2) **Konungariket Spaniens och kommissionens begäran om att få intervensera i målet prövas inte.**

- 3) **Sökanden skall bära sin rättegångskostnad och ersätta parlamentets och rådets rättegångskostnader.**

Luxemburg den 6 maj 2003

H. Jung

Justitiesekreterare

V. Tiili

Ordförande